Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 205. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 25-го ЖОВТНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 25, 1955. No. 205. VOL. LXII.

ПРЕЗИДЕНТ ВЖЕ ПІДГОТОВЛЯЄ ПОСЛАННЯ ПРО СТАН УНІЇ

АЙЗЕНГАВЕР ПОЧИНАЄ ХОДИТИ БЕЗ ДОПОМОГИ ІНШИХ ОСІБ; ПІД ЧАС НЕДУГИ ВТРАТИВ ЧОТИРИ ФУНТИ НА ВАЗІ; ЗА ДВА-ТРИ МІСЯЦІ ЗМОЖЕ НОРМАЛЬНО ПРАЦЮВАТИ

Денвер, Колорадо. — Президент Айзенгавер видужує нормальним темпом і в неділю 23-го жовтня міг сам встати та без допомоги інших осіб стати на вагу і зважитися. — Він втратив чотири фунти і дуже цим тішиться, вдоволені з цього і його лікарі, які боялися, що пацієнт зможе прибути на вазі під час чотиритижневого лежання в ліжку. Цього тижня Президент почне збільшено працювати. В четвер, 28 жовтня, до Денверу мають прибути його дорадники, генерал майор Вілсон Б. Персон і Кевін Мек Кени, який підготовляє промови Айзенгаверові, і Президент почне працю над посланням про Стан Унії, яку він має виголосити на відкритті Конґресу на початку січня 1956 року. В понеділок(24-го жовтня) мають конферувати з Айзенгавером амбасадор ЗДА до Об'єднаних Націй Генрі Кебот Ладж, особистий дорадник Президента в економічних справах — Ґебрієл Ґодж і голова Президентової Ради Економічних Дорадників — д-р Артур Бирнс. У вівторок 25 жовтня Президент має прийняти на конференції секретаря внутрішніх справ — Доґлеса МекЗея, який здаватиме Президентові звіт про економічний стан країни. Після тих конференцій дорадники Президента відбуватимуть пресові конференції. Президент бачився також два рази зі своїм сином майором Джаном Айзенгавером, який знову прибув до Денверу, щоб відвідати свого батька. Президент важить тепер 172¼ фунта, а перед недугою важив 176¼ фунта. Президентова їжа виносить тільки 1,600 калорій денно, бо лікарі не хочуть допустити, щоб пацієнт прибув на вазі, що було би некорисне для його здоров'я.

Спеціяліст від серцевих недуг д-р Пол Д. Вайт з Бостону вже третій раз відвідав Президента і заявив на пресовій конференції, що через три тижні, це значить коло 12 листопада Айзенгавер зможе сам всісти до літака та відлетіти до Вашинґтону, а звідтам на свою фарму в Геттисбурґу, Па., де буде приходити до повного здоров'я. Д-р Вайт сказав, що треба ще двох-трьох місяців, щоб можна було пізнати, чи Президент вповні вилікував своє серце, яке було пошкоджене внаслідок коронарної тромбози, на яку Айзенгавер захворів 24 вересня. Через два-три місяці можна буде ствердити, чи Айзенгавер зможе знову нормально працювати, як це робив тоді, коли був здоровий. Щодо можливости другої кандидатури Айзенгавера — то про це, казав д-р Вайт, рішатиме сам Президент. Цей лікар — спеціяліст від серцевих недуг заявив, що небезпечно було б оперувати серце Президента, бо подібні операції серця знаходяться досі в експериментальному стані. Д-р Вайт казав, що він мусів би мати більше доказів успішности серцевих операцій, щоб міг відважитися порекомендувати операцію президентового серця. Сам Президент бажає, — щоб не спішилися вивозити його з Фіцсімонського шпиталю, і тому лікарі вирішили затримати пацієнта ще впродовж двох-трьох тижнів у Денвері. В перших днях після недуги, президентове серце видужувало повільнішим темпом, а тепер процес видужування відбувається нормально. Досі не було жадних комплікацій, і, мабуть, їх вже не буде. З Геттисбурґу Президент зможе доїздити до Вашинґтону, або його помічники й дорадники зможуть нараджуватися з Айзенгавером на його фармі в Пенсилвенії.

РІЧНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

Ню Йорк. (В. М.). — Дня 19 жовтня 1955 пополудні відбулись тут у новонабутому будинку при 5-тій Евеню і 79 вулиці звичайні річні збори Українського Інституту Америки. Збори відкрив і проводив ними президент і фундатор Інституту п. Володимир Джус. І зі звітів виходить, що майно Інституту поважно зросло, бо прибули до нього не тільки новопридбаний цінний будинок, але й готівка. До Управи Інституту вибрано на місце вибувших по каденції трьох директорів, а саме: Володимира Бакада і Павла Чорномаза на три роки, а п. Остапа Балабана, голову Т-ва Українських Інженерів, на один рік. У своєму вступному слові президент Джус підкреслив, що будинок Інституту в Бабилоні був далеко (40 миль від Ню Йорку) і тому комунікація з Інститутом була невигідна та утяжлива. Тепер новий будинок Інвтитуту, положений в самому центрі Ню Йорку при найкращій вулиці, напроти Центрального Парку, дасть змогу українським установам і науковим та культурним діячам більше Інститутом поцікавитись і користати з всіх можливостей, які будуть відкриті для праці в ньому. Збори рішили покликати до життя окрему комісію, яка матиме за завдання виробити плян для належного достосування новонабутого будинку до його завдань, внутрішнього його удекорування та поставлення його на гідну репрезентаційну стопу. По виробленні плянів усі вони будуть зараз же проведені в життя. З дискусії вийшло, що по приведенні будинку до порядку внутрі, Інститут приступить до формування інших комісій наукового та літературного і в загалі дослідчого характеру, які започаткують працю згідно із вже заготовленим пляном українського Інституту Америки. По закінченні зборів відбулася в іншій кімнаті товариства зустріч всіх учасників зборів під час якої при каві відбувалась дальша виміна думок на тему майбутньої програмової праці Інституту.

В АМЕРИЦІ

● **Бувший президент Герберт** Гувер 27 жовтня передасть віцепрезидентові Ричардові М. Ніксонові крайову нагороду Торговельного Товариства „Вест Сайд". Одночасно пані Дороті Тейлор передасть нагороду „Лорд і Тейлор" пані Ніксон. Урочистість передачі нагород відбудеться в готелі „Статлер" у Ню Йорку.

● **38-річний шофер** Гюґо Стікко з Юніон Сіті, Ню Джерзі, врятував життя 50 пасажирам, коли керований ним автобус опинився над пропастю. Шофер, хоч сам був поранений, наліг на гальму і тримав автобус до того часу, — поки не прибула поліція, яка прив'язала автобус до тягарового авта.

● **Восьмирічна дівчинка** Керол Лин вислала президентові Айзенгаверові листа з побажанням скорого видужання. До листа долучила вона десять центів, щоб президент міг купити собі „трохи мороженого". Пані Айзенгаверова подякувала їй в імені президента і порадила тримати гроші для власних потреб. „Оцим відсилаємо Тобі гроші і бажаємо всього найкращого".

● **В Арізоні** цього літа знайдено тваринні викопалини, які мають важливе значення для біології, бо творять ту' ланку, якої вчені довго пошукували, і яка лучить ссавців із плазунами. Ця новознайдена тварина називається „трітилодант".

УКК ІНТЕРВЕНІЮВАВ У ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ ПЕРЕД ЖЕНЕВСЬКОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ

ПРОФ. Л. ДОБРЯНСЬКИЙ ВІДБУВ ОДНОГОДИННУ КОНФЕРЕНЦІЮ З ЗАСТУПНИКОМ ДЕРЖАВНОГО ПІДСЕКРЕТАРЯ РОБЕРТОМ МОРФІ

Вашингтон. — Заступник державного підсекретаря Роберт Морфі, в неприявності державного секретаря Джана Фостера Доллеса і державного підсекретаря Герберта Гувера мол. у Вашинґтоні, прийняв минулої середи, 19-го жовтня, голову Українського Конґресового Комітету проф. Лева Добрянського та відбув з ним у приміщеннях Державного Департаменту одногодинну довірочну конференцію в справах українського та інших поневолених Москвою народів у теперішній політичній ситуації. Безпосередньою причиною тієї інтервенції була недалека конференція міністрів закордонних справ чотирьох великодержав у Женеві та цілий ряд практичних пропозицій, що їх з'ясував УКК в спеціяльному меморіялі для державного секретаря Доллеса. Окрему увагу звернено на деякі проблеми, що включені в програму нарад у Женеві, як напр. поширення між українським та іншими поневоленими не-російськими народами американської літератури і публікацій у їхніх м;атерніх мовах, що сходиться з третьою точкою програми нарад у Женеві в справах східньо-західніх зв'язків. Проф. Добрянський заторкнув теж справу встановлення американських дипломатичних представництв у Києві і Мінську, якою УКК уже від деякого часу інтересувався та яку він всіляко підтримував, популяризуючи серед американської публіки і зокрема законодавців резолюції конґресмена Лоренса Смита в тій справі. П. Морфі не скривав теж свого заінтересування тією проблемою та її актуальністю тепер у рямках „духа Женеви". Предметом конференції була теж справа Американського Комітету і його непередрішенське становище в справах поневолених не-російських народів. Як відомо, політика непередрішення та її шкідливість для Америки і вільного світу та зокрема для поневолених народів була недавно предметом окремої інтерпеляції представників УНС у Державному Департаменті. Проф. Добрянський висловив на закінчення вдячність українців за останню промову державного секретаря Доллеса в Маямі, в якій він зайняв прихильне становище до опанованих Москвою країн. Заступник державного підсекретаря Морфі виявив багато поінформованости і зрозуміння до визвольної справи українського та інших поневолених народів і обіцяв поінформувати державного секретаря Доллеса та представити йому меморіял УКК ще перед його виїздом до Женеви минулої п'ятниці.

Капеля Бандуристів співала в Карнеґі Голл в НюЙорку

Ню Йорк. — У своїй новій турі по З'єдинених Державах і Канаді, яка насправді є тріюмфальним походом української пісні, Капеля Бандуристів дала в неділю 23-го жовтня концерт у великій, — майже вщерть виповненій залі Карнеґі Голл у Ню Йорку. Зараз на вступі публіка оваційно привітала обох диригентів, Григорія Китастого й Володимира Божика. Концерт складався з трьох частин, при чому перша частина запрезентувала спершу 4 релігійні пісні, із прегарним „Сей день єгоже сотвори Господи" Д. Бортнянського на вступі. Далі йшли: „Іже Херувими" Бортнянського, „Через поле широкеє" А. Гончарова й „Благослови, душе моя Господа" Кирила Стеценка. „Пісня про Нечая", „Там у полі коршма" й велика дума „Байда" Гната Хоткевича закінчили першу частину й започаткували цілу низку дальших дум та композиційних пісень на народних мотивах композиторів Миколи Лисенка, Миколи Фоменка, Григорія Китастого, Романа Купчинського й Василя Витвицького. Хор, що складається з 27 співаків, у тому числі дві третини з інструментами, виявив велику голосову силу завдяки тому, що в його складі майже всі — солісти. Зокрема солістами виступали (за чергою пісень) Григорій Назаренко, Роман Левицький, Григорій Попов, Володимир Поліщук, Михайло Мінський, Петро Садовий, Василь Тисяк і Іван Умалців. Перед другою частиною концерту адв. М. Пізнак привітав із естради приявних достойних гостей із канадійської делеґації на теперішній Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй. На бажання публіки Капеля відспівала два надатки „Ой, дівчино, шумить гай" і „Вставай народе".

Українці Филаделфії відзначили 50-річчя своєї „Просвіти"

Филаделфія. — Минулої неділі, 23-го жовтня, місцева Українська Громада відзначила 50-річчя заснування своєї „Просвіти", що було практично початком зорганізованого українського життя цієї громади. Імпрезу з цієї нагоди влаштувало Т-во Українсько - Американських Горожан і на її програму склались: вступне слово п. Мих. Дармограя, доповідь про початки зорганізованого українського життя в Филаделфії, яку виголосив д-р Павло Дубас та інтересні спомини одного з живих ще основників „Просвіти" та одного з перших піонерів зорганізованого українського життя в цьому місті, п. Михайла Вишиванюка. Мистецьку частину програми виповнили виступи репрезентативного хору „Кобзар" під диригентурою д-ра Антона Рудницького, баритона Анатоля Радванського, тенора Івана Гоша, Пластової Оркестри під диригентурою мґра Вол. Масюка та деклляматорки п-ні Клявдії Гош. На закінчення місцевий Український Театр виставив „Сатану в бочці" в сценічній поставі Вол. Шашаровського, в сценічному оформленні В. Клеха та при музичному супроводі Лідії Бульби. Український Народний Союз репрезентували на цій імпрезі гол .касир Роман Слободян, сам один з піонерів зорганізованого українського життя у Филаделфії, де він прожив 14 років від 1907-го року починаючи; гол. контролер д-р Вол. Галан та гол. радна п-ні Олена Штогрин. В імпрезі, що відбулася в Домі Горожан, взяло участь понад 500 осіб, як з давнішої, так і новішої іміґрації та тут народженої ґенерації.

ЗМАГАННЯ ЛЕГКОАТЛЕТІВ УКРАЇНИ

На київському стадіоні 3-го жовтня піднесено прапор змагання на особисто-командну першість України з легкої атлетики. У змаганнях бере участь понад 800 спортовців. В перший день змагання 19-літній студ. Київського інституту фізичної культури Володимир Голубничий пройшов 20 кілометрів за 1 год. 30 хвилин, 2,8 секунди. Це — новий рекорд СССР у спортовій ході на цю дистанцію. Вислід В. Голубничого перевищує світовий осяг. В. Ситків стрибнув у височінь з розгону на два метри. У цей день встановлено чотири нові рекорди України.

ДОЛЛЕС НА АВДІЄНЦІЇ У ПАПИ ПІЯ XII

Державний секретар Джан Фостер Доллес, їдучи на конференцію міністрів закордонних справ у Женеві, затримався в Римі, де був на авдієнції у Святішого Отця Пія XII. В розмові з Доллесом Папа цікавився станом здоров'я президента Айзенгавера і висловив побажання успіхів для конференції в Женеві.

Після нарад у Римі, Доллес прибув до Парижу

Париж. — Державний секретар Дж. . Доллес прибув у неділю 23 ц. м. до Парижу, перевівши два дні на нарадах у Римі. В суботу Доллес мав довгу нараду з президентом Італії Джіованні Ґрончі у приявності італійського міністра закордонних справ Ґетано Мартіно й американської амбасадорки Клер Бут Лус. Президент Ґрончі й італійський уряд імовірно — за інформаціями преси — настоювали на тому, щоб З'єдинені Держави вжили енергійніших заходів, аніж досі, для прийняття Італії до Об'єднаних Націй, а також ,щоб Італія дістала більший голос в Західній Европейській Унії і в міжнародних справах. Хоч Італія (й Західня Німеччина) є за числом населення найбільшою країною на Заході, проте Італії досі не допускають до того малого ґурту великодержав, що вирішує всі найважніші проблеми, яким є все ще тільки „велика чвірка". — Недавно повернувся з Москви лідер лівого крила соціялістичної партії Ненні, вірний союзник комуністів, і веде завзяту кампанію за наближення Італії до СССР. — Державний секретар Доллес був на довшій авдієнції у Папи Пія XII, з яким — як потім заявив — конферував про справи світового миру.

Булґанін прислав нового листа през. Айзенгаверові

Москва. — Совєтський прем'єр Булґанін вислав президентові Айзенгаверові нового короткого листа, датованого „Сочі, 20 жовтня ц. м.", як формальну відповідь на листа Президента з 12 жовтня ц. м. Ті обидва листи торкаються справи роззброєння. Лист Президента був відповіддю на великого листа Булґаніна з 19 вересня ц. р. Тепер Булґанін, висловлюючи свою „радість" з приводу згоди Президента на встановлення контрольорів - обсерваторів в ЗДА й СССР у важливих для концентрації військ комунікаційних пунктах, висловлює водночас бажання, щоб Президент докладніше висловився щодо цілого великого й дуже скомплікованого проєкту Булґаніна з 19 вересня ц. р. Булґанін висловлює теж радість з приводу поправи здоров'я Президента .Москва, мовляв, чекає на вістку, що Президент цілком видужав. Цікаво, що в цьому останньому листі Булґаніна не говориться ані словом про пропозицію, яку в липні ц. р. у Женеві зробив Президент, щоб обмінятись військовими інформаціями та переводити взаємну контролю військових об'єктів летунством.

Франція сама завинила в ускладненні відносин в Марокко

Рабат. — Фатмі бен Сліман, що його американська преса називає „поміркованим націоналістом", погодився прийняти місію зложення нового мароканського уряду „національної єдности". Водночас один із 5-ти членів нової реґенційної ради, теж ніби прихильник націоналістичного руху, оприлюднив заяву, що реґенційна рада є леґальним орґаном, на який погодився був засланий на Мадаґаскар Францією б. султан Бен Юссеф. Проте націоналістична партія відмовилась взяти участь в складі нового уряду Бен Слімана, бо, мовляв, реґенційна рада, яка доручила Сліманові ту місію, є нелеґальним орґаном, бо постала вона ніби як правний наслідник султана Муляя Арафи що його націоналісти уважали весь час узурпатором влади, Якщо в новому уряді не буде націоналістів, то весь плян прем'єра Фора завести лад у Марокко реформами що їх приміться в порозумінні з націоналістами, провалиться. Вину цього добачують в тому, що французи цілими тижнями відтягали реалізацію санаційного пляну, устійненого з усіми мароканськими групами.

Українці Ню Йорку протестують проти репатріяційних намагань в Австрії

Ню Йорк. — В неділю, дня 23 жовтня ц. р. о год. 2:30 по полудні у великій залі Народного Дому відбулося протестаційне віче, влаштоване протестаційним комітетом, що діяв під протекторатом Об'єднаного Комітету Українсько - Американських Організацій міста Ню Йорку. У вічі взяло участь коло 600 осіб, які протестували рішуче проти репатріяційних намагань в Австрії і в Західній Німеччині та проти фактів насильної репатріяції втікачів поза залізну заслону. Промовляли — адв. Роман Гуглевич, інж. Петро Байбак й Осип Лисогір, містоголова Українського Конгресового Комітету. Проводила протестаційними зборами президія в складі: Вол. Повзанюк, як предсідник, і пп. Юськевич та Теслевич, як секретарі. Резолюції в англійській мові прочитав п. Валентин Новицький. Протестаційний комітет працював під проводом сотн. Содоля-Зілинського.

ЗАРЩИНА ВІДКИНУЛА „ЕВРОПЕЇЗАЦІЙНИЙ" СТАТУТ

Зарбрікен. — В неділю 23 жовтня ц. р. несповна одномільйонове населення невеличкої провінції Зарщини у прикордонній французько-німецькій смузі висловилось у всенародному голосуванні величезною більшістю проти т. зв. европеїзаційного статуту, що його прийняли були для Зарщини західньо-німецький канцлер Аденауер і французький прем'єр Мендес Франс. За тим статутом Зарщина мала б підлягати комісії, делеґованій Західньою Европейською Унією, що складається з шести західньо-европейських континентальних держав плюс Англія. Зарщина, яка після війни була окупована Францією, мала б і надалі — за отим статутом — входити в економічну систему Франції, зберігаючи накинену їй митну унію з Францією та спільну з нею валюту. Остаточний правно-державний стан Зарщини мав би бути вирішений мировим договором з Німеччиною. Західньо-німецький уряд і сам канцлер Аденауер підтримували той статут, як міст до згоди з Францією. Ця остання вважала порозуміння щодо Зарщини передумовою для її згоди на повну суверенність Західньої Німеччини, її право озброїтись до висоти пів мільйона вояків і на її участь в НАТО. Проте всі три німецькі партії, що їх діяльність Франція заборонила була на Зарщині за весь окупаційний час й дозволила на неї тільки на час передплебісцитової агітації, заявились рішуче проти дальшого тісного пов'язання Зарщини з Францією, ставши на принциповому становищі, що Зарщина — майже 100%-во німецька країна і тому повинна належати до Німеччини. Хоча плебісцит казав висловлюватися „за" статутом, або „проти" нього, проте недільне голосування вважається по суті — як підкреслюють всі коментарі — висловом бажання мешканців Зарщини повернутись до державного зв'язку з Західньою Німеччиною. За недільним вечірнім підрахунком, 423,434 голоси висловились „проти" „европеїзаційного" статуту, а лише 201,975 „за". Західньо-німецький та взагалі західній політичний світ лякається, що той вислід голосування погіршить німецько - французькі взаємини.

Південний В'єтнам висловився проти Бао Даї і підтримує Нґо Дінга Дієма

Сайґон. — У всенароднім голосуванні, що відбулося в неділю у Південнім В'єтнамі, населення В'єтнаму висловилося проти колишнього імператора і голови в'єтнамської держави Бао Даї, який перебуває останніми роками здебільша у французьких відпочинкових і розвагових місцевостях і висловило повне довір'я прем'єрові Нґо Дінгові Діємові ,який очолюватиме Південний В'єтнам уже як республіку. В голосуванні взяло участь 5,335,688 осіб і за тим часовими обрахунками Нґо Дінг Дієм здобув для себе коло 90 відсотків усіх голосів. Прем'єр [illegible]го Дінг Дієм є зав[illegible]отивником комунізму і [illegible]програна Бао Даї є теж у деякій мірі удаременних сподіванок відбути спільні вибори в цілому В'єтнамі — і Північному, опанованому комуністами, і Південному, що є сьогодні під владою Нґо Дінга Дієма. Бао Даї хотів використати для себе заплановані на липень 1956 року загальні вибори у В'єтнамі, проти яких дуже рішуче виступає Нґо Дінг Дієм, заявляючи, що поки Північний В'єтнам находиться під владою комуністів, не може бути мови про будь-які вільні вибори в цілій країні.

Прем'єр Ізраїлю прилетів до Парижу шукати допомоги

Париж. — Прем'єр Ізраїлю Моше Шарет, порозумівшись вже з трьома західніми міністрами закордонних справ, що він хоче з'ясувати їм грізну ситуацію на Середньому Сході, звернувся також до Молотова з просьбою відбути в Женеві нараду, при нагоді конференції міністрів закордонних справ „чотирьох великих". Ізраїльський прем'єр уважає, що наслідком совєтських достав зброї Єгиптуові захиталась військово-політична рівновага на Середньому Сході і тому він хоче дістати на Заході згоду на продаж західніми країнами багато зброї Ізраїлеві. Водночас Ізраїль уважає, що коли Захід не проголосить ґарантії існуючих ізраїльсько - арабських кордонів, то існує поважна небезпека вибуху ізраїльсько-арабської війни. Тим часом до Єгипту, до військової зони в Александрівському порті, причалили вже 4 совєтські й комуно-китайський корабель зі зброєю. Останній совєтський корабель, „Сталінград" привіз 133 великі скрині з ближче неозначеною зброєю.

В СВІТІ

● **Дев'ять американських** конґресменів вернувшися з кількатижневої подорожі по СССР, Румунії і Чехословаччині до Відня, заявили, що вони „дуже вдоволені" з цієї подорожі і переконані в можливості „кращого взаємного зрозуміння" між ЗДА й СССР. Скільки в тій заяві куртуазійної дипломатії — не відомо.

● **У Тайпеґу**, столиці Формози, 9-особова комісія з високих старшин розглядала справу, чи шеф штабу національ-китайської армії ген. Сун-жен не був замішаний в шпиґунську аферу одного з своїх найближчих співробітників. В оприлюдненому звідомленні, що складається з 20,000 слів, генерала виправдано, хоч закинено йому недбальство, внаслідок якого могла загніздитись під його боком шпиґунська організація.

● **У Женеві** три американки оскаржили до Адміністраційного Трибуналу Об'єднаних Націй голову Організації для Виховних, Наукових і Культурних Справ (ЮНЕСКО), яка є однією з аґенцій ОН, що він звільнив їх з посади в ЮНЕСКО тому, що вони відмовились перейти перевірку їх льояльности до влади ЗДА. Їхні претенсії сягають від 7,000 до $17,000, як відшкодування за вчинену „несправедливість".

● **У Токіо** розпочалася 6-денна конференція 16 держав над проблемою контролі народжуваности. Комуністичний Китай, що заявив про своє бажання взяти в цій конференції участь, буде одинокою на ній комуністичною державою. Міжнародну організацію, що пропаґує контролю народжуваности з соціяльно - економічних причин очолює американка Марґарет Зенґер.

● **Єгипет і Сирія** уклали політично - військовий союз, створили спільне військове командування і спільний воєнний фонд. Ці арабські держави мають поважну військову силу: Єгипет — коло 100,000 війська і Сирія — коло 40,000. Цей пакт уважають за відповідь на пакт Англії, Туреччини, Іраку, Пакістану й Ірану, але звернений він виключно проти Ізраїлю.

● **Світова Рада** опіки над сліпими зорганізувала в Токіо конґрес, на який прибуло 500 делеґатів від 12 азійських некомуністичних країн, ЗДА й кількох европейських країн. Генеральним секретарем цієї Ради є американець Ерік Вальтер, сам сліпий. Найважливішою проблемою конґресу виготовлення одностайного пляну для такого вишколу чи перевишколу сліпих, щоб вони могли працювати й не почували себе осамітненими в громадянстві.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На пів року	6.50	One year	$12.00
На три місяці	3.50	Six Months	6.50
На рік	$12.00	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДВА МІРИЛА

За кілька днів почнеться в Женеві нова конференція міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, завданням якої буде відповідно сконкретизувати співіснувальний „дух Женеви", витворений там липневою „зустріччю на верхах", себто конференцією голів урядів цих „чотирьох великих". Очевидно, що недалекій конференції чотирьох міністрів віддається дуже багато уваги, бо вона має бути першою практичною „пробою духа Женеви". З дотеперішніх коментарів та заяв відомо, що головним пробним каменем для „духа Женеви" має бути справа Німеччини, її об'єднання та її місця в теперішній політичній системі світу.

На прикладах того, як західній світ прийняв і зареагував на „дух Женеви", можна було мати серйозні побоювання, що на теперішній конференції він може легко перетворитись в „дух Ялти", і що західні великодержави за ілюзію „співіснування" можуть поступити в Женеві з Німеччиною так само, як поступили з Китаєм у Ялті.

Але історія таки є „вчителькою життя", і Захід, зокрема Америка, з цієї історії вчаться та історичні лекції пам'ятають і їх пригадують. Так можна розуміти і проголошені з кінцем минулого тижня Департаментом Оборони документи в справі війни на Пацифіку у зв'язку з умовою в Ялті. Саме на тлі цих документів видно ті два мірила, з якими підходять до співіснувальної проблеми Схід і Захід, видно всю загрозу й небезпеку для вільного світу, як би він з тих двох підходів не здавав собі справи.

Коротко про ці два мірила. Західні альянти, зокрема Америка, вели війну для миру всеціло під кутом тієї ідеї, що під кінець війни оформилась у Об'єднані Нації. Для прикладу: Америка була насамперед заінтересована війною на Пацифіку, бо це була війна проти неї. А проте, вона кинула великі сили у війну в Европі, її авіяція практично знищила й розторощила воєнну машину Гітлера, американський „ленд-ліз" для Москви був рятунком уже більше, ніж захитаного німецькими ударами Совєтського Союзу. Але вже найяскравішим прикладом західньої співіснувальної концепції у тій „війні для миру" була таки історія з Китаєм і Японією. Проголошені тепер документи, як і заява ген. МекАртура, доказують недвозначно, що совєтська інтервенція у війні з Японією, за шість днів перед її капітуляцією, Америці потрібна була ,направду, як п'яте колесо у возі. Японія вже лежала на лопатках, вже вела переговори про капітуляцію, і американці заангажували Москву до спілки в тій війні з Японією тільки на те, щоб зробити її „повним партнером" у встановлюванні майбутнього миру.

Це було західне мірило. Цілком протилежне мірило застосувала Москва. Насамперед вона змовилася з Гітлером, щоб розпочати війну, дозволити й допомогти Гітлерові скривавити в тій війні Німеччину і далеко грізніші для Москви демократичні країни ,а опісля на світових руїнах встановлювати свою „диктатуру пролетаріяту". Експеримент не вдався, і Москва сама опинилась у війні скоріше, ніж плянувала. Тоді, користаючись із західнього співіснувального наставлення, Москва почала здійснювати ті самі свої пляни при найактивнішій допомозі Заходу. Захід мав її саму не тільки врятувати ,але й виграти для неї війну на свою власну загибель. Характеристичним фрагментом цього може бути факт, що, приступаючи до війни проти переможеної вже американськими жертвами і зусиллями Японії, Кремль домагався „рівноправної" участи в окупації Японії, діставши вже раніше за ту свою непотрібну і зайву для Заходу участь у закінченні війни з Японією повну свободу рухів у Китаї.

Наслідки таких двох підходів до співіснування добре відомі. Червона Москва не тільки вийшла ціло з війни, яку сама допомогла розпалити ,але й поширила свої імперіялістичні кордони на величезні простори в Европі та Азії. Коли ж воєнне співіснування перестало приносити їй користі й прибутки, тоді почався теперішній „дух Женеви", що має бути продовженням духа Ялти.

Чи пощастить Москві з цим новим підступним маневром? Початкова реакція західнього світу на цей „дух Женеви" давала підставу до деяких побоювань, що так може статися. Ті побоювання злагіднює, якщо не цілком виключає, становище Америки, що проявилось у післяженевському звіті президента Айзенгавера, в останньому виступі державного секретаря Доллеса на конвенції Американського Леґіону в Маямі і, врешті, в публікації Департаментом Оборони документів про війну на Пацифіку, що деякі газети в коментарях так і назвали „наукою для Женеви".

КАНДИДАТ ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Ославлений вже в теперішньому міжнародному світі адвокат комуністичного Китаю Крішна Менон, політичний дорадник індійського прем'єра Неру в справах закордонної політики і головний делегат Індії в Об'єднаних Націях, знову відвідав на минулому тижні державного секретаря Доллеса у Вашингтоні і намагався переконати в потребі його, Доллеса, безпосередньої зустрічі з комуно-китайським прем'єром і міністром закордонних справ Чу Ен-лаєм. Безпосередньою притокою до цієї нової адвокатської інтервенції була безнадійно „мертва точка", на якій застрягли чотиримісячні американсько - китайські переговори „на амбасадорському рівні" у Женеві. Хоч американський амбасадор Джонсон та комуністичний амбасадор Ванг Пінг-нан урочисто проголосили, що американці в комуністичному Китаї та китайці в З'єднаних Державах можуть вертатися на свою батьківщину, якщо цього захочуть, а на випадок труднощів збоку даної державної влади мають звертатись до англійського посольства ,проте досі ще насильно затримується в Китаї 19 американців, які були на офіційному списку осіб, призначених до звільнення. З них 18 осіб китайські комуністи тримають у в'язниці, а одну особу — під домашнім арештом, „відмовляючи всякого контакту з зовнішнім світом. Очевидно, що затримання їх — це звичайний шантаж, як шантажем було засудження й ув'язнення американських летунів та інших військових і цивільних осіб. Тим попереднім шантажем примушено Америку погодитись на безпосередню конференцію з представниками комуно-китайського режиму, бодай на тому амбасадорському рівні, а тепер хочуть примусити її до конференції на міністерському рівні. Крішна Менон „стурбований", що Алекс Джонсон відмовився говорити з названим вище комуністичним делегатом про „інші практичні справи" (як устійнено в офіційному денному порядку конференції), поки не будуть звільнені з комуністичного Китаю всі американці. Поза офіційним списком перебувають в тій країні ще коло 200 осіб, про яких комуно-китайський уряд відмовляється дати будь-які інформації. Під „іншими практичними справами" китайські комуністи, як і Крішна Менон, розуміють передусім допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. Незалежно від формального рішення Генеральної Асамблеї не заторкувати цієї справи на цьогорічній сесії, комуністичний Китай та його „співіснувальні" приятелі не вагаються у своїх заходах перепхати його до Об'єднаних Націй, як не в цьому, то в наступному році.

У зв'язку з цією безперервною акцією головно Совєтів і Індії, американська преса звертає увагу взагалі на „життєпис" комуністичного Китаю. Він народився в грудні 1949 року, після найганебнішої підривної роботи, яку з усім цинізмом і всіми можливими способами переводила Москва серед армії Чіянг Кай-шека і в її запіллі, привівши врешті до кривавої громадянської війни, яку комуністи вели в Китаї совєтською зброєю і старшинами. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй засудила тоді Совєтський Союз за зламання договору з 14 серпня 1945 р. з націоналістичним Китаєм, його формальним союзником. Одним із перших подвигів нового режиму в Китаї був наїзд на Тибет в 1950 році, окупування його в цілості і „запрошення" Даляй Лями виїхати до Пейпінгу. Того самого року, 26 листопада, 200,000 регулярна комуно - китайська армія під офіційною назвою китайських „добровільців" вступила до Кореї, активно підтримавши проти збройних сил Об'єднаних Націй північно - корейських комуністів, зорганізованих і озброєних Совєтами. 1-го лютого 1951 р. Генеральна Асамблея визнала комуністичний Китай агресором, і ця ухвала досі ще зберігає свою силу (тому й слушно в короткій дебаті над цьогорічним внеском Совєтів підкреслено, що було б глупо приймати до ОН — агресора).

Наступною ганебною карною в п'ятирічній історії китайської „Народньої" республіки була фактична, хоч неформальна, інтервенція в індо-китайських відносинах, з такою видатною допомогою індо-китайським комуністам грішми, зброєю, літературою і людьми, яка підтримувала криваву громадянську війну, що врешті закінчилась при „миролюбному" посередництві найбільшого її спричинника Чу Ен-лая на Женевській конференції 21 липня 1954 р. Водночас і після того йшли безупинні погрози „визволити Формозу від кліки Чіянг Кай-шека", сполучені з активними приготуваннями до нового наїзду та перетворенням Формозької протоки в запальне вогнище нової війни. І тільки рішення З'єднаних Держав своєю 7-ою фльотою боронити доступ до Формози, разом з одностайним осудом всякої нової воєнної авантури Бандунгською конференцією азійських і африканських держав ,прохолодила войовничість китайських комуністів.

Згідно з чартером Об'єднаних Націй ,тільки ті держави можуть бути членом цієї міжнародної організації, які підпишуть такий її символ віри: „Ми ,народи Об'єднаних Націй, рішені охоронити майбутні ґенерації від жаху війни й потвердити свою віру в основні права людини, в гідність і вартість великих та малих народів і встановити умови, в яких можна буде зберегти справедливість і пошану, що їх вимагають зобов'язання ,прийняті в мирових договорах і інших джерелах міжнародного права, ... переводити в практиці толеранцію і жити в мирі з іншими так само добрими сусідами ... постановили об'єднати наші заходи в змаганні до осягнення цих цілей", „Віра в основні права людини" й „пошанування гідности народів" виглядають у китайських комуністів так, що вони, за офіційним звідомленням командування американської армії з 1953 року, вбили або замучили на смерть 29,815 воєннополонених з Корейської війни, в тому числі 6,113 американців. „Побої, свідоме й плянове виголоджування, вбивства з холодним розрахунком, тортурування" — це ті дикі й звірячі методи, що їх запроваджували супроти власних і чужих громадян китайські комуністи, згідно з офіційним американським звідомленням перед Об'єднаними Націями. Скільки ж своїх і власних громадян вони вирізали й вистріляли, цього не всилі схопити ніяка статистика. Американська Федерація Праці у своєму звідомленні з 1952 року подавала цифру 14 мільйонів, з чого 5 мільйонів було хліборобів і близько мільйона „зрадників-купців". Китайські націоналісти говорять про 30 мільйонів, які згинули від часу ,коли комуністи розпочали громадянську війну і в періоді їхнього володіння на китайському суходолі.

І за допущення до Об'єднаних Націй такого „миролюбного" режиму побиваються тепер головний репрезентант Індії в ОН та інші „співіснувальні" держави, обурюючись, що Америка не має „почуття реальности" і не хоче визнати „єдиного дійсного репрезентанта китайського народу" в особах убивників, обманців, катів і шантажистів.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПАРТІЇ ПРАЦІ

Маргейт, Англія, 9-14 жовтня. — Уже втретє по війні збирається конференція британської Партії праці в приморському місті Маргейті, в будинку, що зветься „Зимовий Сад". Цей просторий будинок закопаний глибоко в землю ,для охорони від морських вітрів, і в соняшну погоду, як це було під час конференції, тут було тепло і привітно. З гумором, звичайним в англійських промовців, казав голова міста підполковник Віттс на відкритті конференції, що він „постарався" забезпечити для конференції Партії праці гарну погоду, бо конференція Консервативної партії ,яка закінчилася перед конференцією Партії праці в Бернмавті. відбувалася при дощовій і бурливій погоді.

Конференція Партії праці зійшлася після поразки у виборах до парляменту 26 травня 1955 року. Щоб вияснити причини неуспіху партії в цих виборах, був призначений комітет із визначних діячів партії, під проводом посла Г. Вилсона. Звідомлення комітету виявило великі недостачі в організаційній роботі Партії праці. Вилсон заявив ,що треба дивуватися, як партія ,при такій слабкій організації, могло на виборах здобути ,понад 12 мільйонів голосів. У звідомленні зазначено, що Партія праці могла б виграти вибори ,якби мала ліпшу організацію. Члени конференції не хотіли називати імен, але кожному ясно, що велику шкоду для розвитку партії зробив посол Беван, який саме перед виборами демагогічно виступав проти проводу Партії праці, бажаючи накинути їй свою „ліву" політику. І на конференції відбулася дискусія між беванівцями, прихильниками „лівої" тактики та поміркованою більшістю, яка оцінює змінену ситуацію в краї і нечутлива до нереальних плянів Бевана.

Дискусія на конференції показала, що головна проблема для Партії праці — це робітнича молодь. Партія праці виростала тоді, коли робітник в Англії не був забезпечений працею та суспільною допомогою і жив з дня на день, без надії поліпшити своє убоге існування. Партія праці змобілізувала мільйони робітників на боротьбу за суспільні реформи, і після виборів до парляменту в 1945 році могла здійснити значну частину своєї програми. „Держава добробуту" дала робітничим масам вищий рівень життя, і молодим робітникам, які не пам'ятають масового безробіття перед другою світовою війною, нічого не говорять слова про „гнаних і голодних".

Беван заявив на конференції, що Партія праці втратила соціялістичний ідеал, і що треба „більше соціялізму". На це йому відповіли члени конференції, що партія не мусить учитися соціялізму в Бевана ,але повинна числитися з настроями народних мас, які не дуже захоплені націоналізацією. Заступник лідера партії Г. Моррісон казав на конференції, що ,звичайно, можна виставити дуже радикальну плятформу для дальшої праці, але треба стерегтися, щоб пізніше не довелося знову переживати „прикмні хвилини" в роздумуванні, чому партія програла вибори до парляменту .Беван своїм догматизмом зачепив амбіцію діячів. професійних спілок та кооперативного руху, що творять разом з політичними організаціями Партію праці. Професійні спілки не дали йому голосів на виборах касира партії, і Беван „провалився", бо на це місце вибрано талановитого молодого політика Гейтскелла.

Від різних організацій Партії праці подано на обговорення й рішення конференції 418 резолюцій: справи внутрішньої і закордонної політики, проблеми господарські і технічні, колоніяльні ,виховні, лікарські, справи атомової енергії, включно з резолюцією з Абердіну ,яка вимагає скасування аристократії, палати лордів і монархії ... В справі резолюцій відбулася дискусія і голосування більшости рішило, котра резолюція прийнята, а котра не пройшла.

В неділю, 9 жовтня, перед відкриттям конференції, відбулася Служба Божа, яку служив священик Баптистської Церкви Ф. Пеппер, а проповідь мав священик-методист Е. Бенсон. В службі взяли участь лідер Партії праці Еттлі і бувший міністер колоній Гріффітс ,які прочитали відповідні місця з Біблії.

10 жовтня Конференція привітала промову голови міста п. Віттса, члена Консервативної партії. В пресі були вміщені фотознімки, на яких, взявшися під руки, йдуть Еттлі, Моррісон, пані Саммерскілл з головою міста. Бо в демократичній країні політичний противник-демократ може бути приятелем. Для конференції своїх противників консервативний голова міста улаштував прийняття.

Виконавши свою роботу, Конференція 14 жовтня закрилася, вибравши членів нової Екзекутиви. Конференція затвердила виключення з партії комуністів, що закралися були в місцеві організації і нишком вели там свою пропаґанду. Щоб охоронити молодь від комуністичних впливів, вирішено розв'язати Організацію Молоді і створити секції молоді при місцевих організаціях партії. Це зв'яже працю молоді з діяльністю старшого покоління. Загально визнаним провідником Партії праці лишається й надалі К. Еттлі. Але він має вже більше 70 років і Партія праці готує йому молодших наступників.

П. А.

НА ТЕМИ ДНЯ

Польський нарід і його політична верхівка можуть записати в історію польсько-російських взаємин ще один доказ виняткової прихильности, джентелменства і льояльности „старшого брата".

У вересні 1939 року підполковник польського ґенерального штабу Леопольд Окуліцький дістався до совєтського полону ,але щасливим збігом обставин не попав до Катиня, де совєтський „союзник" вистріляв 15,000 польських старшин, а перебув в іншому таборі до 1941 року, коли то, на підставі порозуміння ген. Сікорського з большевиками, звільнено з концтаборів колишніх польських громадян. Окуліцький опинився в армії ген. Андерса і став шефом її штабу, потім, уже в ранзі ґенерала — командантом 7-ої польської дивізії. У 1943 році скинено його з парашутом у Польщі, де він став шефом оперативного відділу в підпільній Армії Крайовій і заступником її команданта ген. Бора-КомоWровського. Брав участь у Варшавському повстанні, що його поляки підняли на заклик совєтського головного командування, сподіваючись, що червона армія, яка тоді дійшла вже до правого берега Висли під Варшавою, прийде їм на поміч. Большевики, як відомо, цього не зробили, а свідомо і пляново дали німцям можливість впродовж місяця обернути Варшаву в величезне румовище і вирізати понад чверть мільйона її мешканців. Бор-Коморовський дістався в німецький полон, а ген. Л. Окуліцький став командантом АК і перебував далі в підпіллі. 27-го березня 1945 року совєтські визвольники Польщі обіцяли проводові АК перевести його до Лондону, а звідтіль на „переговори" до Жукова. Ген. Окуліцький і 15 його співробітників, старшин АК, повірили, зголосились у совєтської влади і сіли до літака, який повіз їх простісінько — до Москви. Там на летовищі всіх їх посадили до „чорних воронів" і повезли на Луб'янку. 18-20-го червня 1945 року відбулася на Луб'янці таємна „судова розправа", на якій ген. Окуліцького засуджено на 10 років в'язниці за „шпигунство". І від того часу слід за ним загинув. Вліті цього року американський уряд окремою нотою запитав про долю Окуліцького і підтримав листи, що їх дружина Окуліцького вислала була до Булґаніна, з покликанням на те, що, мовляв, скінчився 10-літній період „леґального" засудження Окуліцького. Інтервеніював, очевидно, і англійський амбасадор. На всі ці листи та устні й писемні інтервенції не було з совєтського боку — ані слова. Аж ось 19 жовтня ц. р. англійський Червоний Хрест дістав від совєтського Червоного Хреста заадресоване дружині Окуліцького офіційне повідомлення, що ген. Леопольд Окуліцький помер „природною смертю" 24 грудня 1946 року — невідомо де і на яку недугу. Польська преса додає від себе коментар, що Окуліцький мав тоді лише 48 років і був фізично сильний та здоровий, а факт, що майже 9 років промовчано його смерть, вказує ще яскравіше на те, що його вбили або відразу на Луб'янці після арештування, або трохи згодом.

Але є все ще поляки (вся польська еміґрація!), які переконані, що треба орієнтуватися на „будучу Росію", бо з нею можна буде знову — поділитися українськими землями, з відповідним підходом вже тепер до української визвольної справи.

Цукрові буряки сіють, а цукру не мають

Колгоспники І. Гузь і В. Яроха жаліються в листі до редакції „Радянська Україна": „Наш колгосп „Шлях до комунізму", Верхньодніпровського району на Дніпропетровщині, у цьому році вперше вирощує цукрові буряки. Колгоспники разом з механізаторами роблять все потрібне, щоб виростити високий урожай. Посіяли буряки своєчасно і на високому аґротехнічному рівні. Буряки виросли гарні, отже буде врожай! Але нам потрібні підтримка й допомога. Насамперед треба заінтересувати людей, показати їм вигідність вирощування буряків. Та що вже казати про допомогу, коли ми не можемо одержати навіть того, що належить по закону. Згідно з договором під контрактацію буряків урожаю 1955 року, нам повинні видати цукор з розрахунку 130 грамів на законтрактований центнер буряків. Та не так легко його одержати. Колгосп прикріплений для здачі цукросировини до П'ятихатського бурякопункту. Тут ми й повинні одержати цукор для продажу колгоспникам. Оплатили рахунок. Але цукру нам не видали. Кажуть, що цукор видається тільки по суботах... і ось чотири суботи їздимо автомашиною за 50 кілометрів, але цукру й досі не маємо, бо комірника ніяк не можемо застати на місці. Якщо врахувати всі витрати на транспорт, то можна було б вже купити цей цукор на базарі..."

МОЛЮСЬ І ВІРЮ...

Молюсь і вірю. Вітер грає
І п'яно віє навкруги,
І голубів тремтячі зграї
Черкають неба береги.

І ти смієшся й даль ясніє,
І серце б'ється як в огні,
І вид пречистої надії
Стоїть у синій глибині:

Клянусь тобі, веселий світе,
Клянусь тобі, моє дитя,
Що буду жити, поки жити
Мені дозволить дух життя!

Ходім! Шумлять щасливі [води,
І грає вітер навкруги,
І голуби ясної вроди
Черкають неба береги.

М. РИЛЬСЬКИЙ

Василь Мудрий

„ПОКАРАННЯ СПРАВЕДЛИВОЮ КУЛЕЮ"

Дещо про засоби комуністичної пропаґанди

(1)

I

Відомий ще перед другою світовою війною галицький комуніст Ярослав Галан, що публікував деякі свої літературні спроби у журналі „Вікна", виріс на „великого" письменника і памфлетиста аж по 1939 р., віддавшись цілковито на службу комуністичній партії та ставши аґентом МВД. Це він, пишучи про трагічну смерть пок. Сеника-Грибівського, вжив терміну, що стоїть у заголовку цієї статті. Він тоді й не передчував, що саме йому прийдеться за його „подвиги" проти українських національних ідеалів та їх носіїв (а до них належав і пок. Сеник) зазнати приємности бути „покараним справедливою кулею" українських бійців з Української Повстанчої Армії, яку він так плюгавив.

Комуністи зробили Ярослава Галана своїм героєм і видали у 1953 р. цілу його письменницьку спадщину у двох великих томах. У моїх руках другий том, в якому опубліковані всі його статті, репортажі та „розвідки", а в них оплюгавлене все те, національно - українське, за що боролись цілі українські покоління і зокрема все те, що зв'язане з кривавою боротьбою за українську незалежну державу.

Тому, що Ярослав Галан перейшов добрий вишкіл московсько - комуністичних засобів пропаґанди та уроблювання прилюдної опінії, особливо в західньо - українських землях, то нехай мені буде вільно присвятити дещо уваги читачів цим методам його „праці".

Цей комуністичний діяч вже в 1939 р. за окупації Львова червоною армією почав свою „кар'єру" від публікованих у своїх статтях доносів на Шкрумеляка, Софронова, Луцького, Шепаровича та інших. Але це не тривало довго. Щойно в 1945 р. після основного перевишколу він почав продовжувати ту саму донощицьку та клевстницьку роботу, але вже далеко основніше, використовуючи для цього буцімто об'єктивно всякі „джерельні" матеріяли проти всіх противників „народної демократії", себто комуністичної диктатури. І саме ця метода використовування в статтях буцімто „джерельних" матеріялів і забріхана маска об'єктивізму могли діяти на формування зовсім нової прилюдної опінії на ясні досі та безспірні історичні факти.

II

Ярослав Галан був одним із совєтських справоздавців у нюрнберґському процесі проти Ґерінґа і тов. Одначе справоздань він не писав, а „творив" сильветки підсудних та „восхваляв" обвинувачення совєтського прокуратора і ні словом не згадав про найманкантніший момент із цього процесу ,а саме про те, коли один із підсудних сказав, що тут повинен сидіти на лаві обвинувачених Сталін, Молотов і вся інша кривава братія червоних союзників Гітлера. Він на те навіть не обурився. Але за те висміював одного з обвинувачених, що все молився з молитовника, а інших (військових) за те, що просили кулі замість шибениці. Він волочився по всій Німеччині, збирав інформації про переміщених осіб, відвідував університет УНРРА в Мюнхені, вибирав зпоміж списків професорів тих українців, на яких жде каральна рука „народно - демократичного" МВД і цілого „радянського народу". Він „студіює" чорний ринок, буває в деяких таборах. Твердить, що університет УНРРА — це з однієї сторони осередок чорної торгівлі, а з другої сторони „школа протисовєтської акції та шпигунства". Студенти і професори цього університету — це „убивці" під машкарою політичних еміґрантів" і це в масі жалюгідні „люди без батьківщини".

Він критикує та висміває окупаційну американську владу, що вона дає можливості всій цій масі „убивців" і „шпіонів', а зокрема всім „вислужникам фашизму" свобідно жити і творити якісь комітети, якісь організації та розводити аґітацію проти „найсправедливішої" системи правління і „пропаґатора миру" та міжнародного „братолюбія", проти Совєтського Союзу. Але... але це для Ярослава Галана стає зрозумілим, чому воно так, бо, мовляв, Америка хоче ту всю „наволоч" використати для своїх політичних цілей і для плянованої боротьби знов же таки з країнами „народної демократії".

Цей типовий репрезентант кривавої комуністичної диктатури відвідує і редакції деяких німецьких щоденників, входить з редакторами в „ділові" розмови і довідується про страшні речі, як то німецька студентська молодь ерлянґенського та інших університетів протестує проти зневажування тією пресою героїв-генералів з останньої війни. І тут „трагічні рефлексії" Я. Галана з приводу того, як то американці толерують „кубла фашизму" у німецьких високих школах, того фашизму, який коштував стільки жертв і крови, щоб його побороти.

III

Все повище — це ще „невинне" супроти того, що цей репортер заспіває далі. А він співає багато і голосно, дуже голосно і про ОУН і про Мельника і Бандеру і про УНДО і про „Католицький Союз" і про його творця і про „найбільше лихо" Галицької Землі — Унію і про вирозумілість, толеранцію та терпеливість комуністичної диктатури до діячів уніятської Церкви, аж доки цей „терпець" не увірвався і доки нарід і найкращі зпоміж галицького уніятського духовенства не вернулися до своєї забутої матері совєтської православної Церкви на відомому львівському соборі.

Цей факт в переконанні Галана приголомшив римський, ватиканський престол до тієї міри ,що він не міг прийти до себе довгий час. І саме від Риму починається в Ярослава Галана вся „протифашистівська" пропаґанда і публіцистична боротьба з українським націоналізмом і з Унією, бо це, мовляв, у 1940-их роках ідентичні поняття. Він пише:

„Емблема християнства — хрест — в безцеремонних руках його сучасних носів набув потворної форми свастики, а символ покори і смирення — містичний баранчик — раптом став перед нами у вигляді чистокровного і аж ніяк містичного вовка. У цих змінах немає нічого дивного. Пальма першости щодо фашистської форми правління по праву повинна належати Ватиканові".

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ПРЕСОВОГО ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ"! ПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ДОПОМОГТИ ВАМ І ВАШИМ ДІТЯМ! НАДІШЛІТЬ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

Антін Малюца

ВИСТАВКА ТВОРІВ ПОМЕРЛИХ МИСТЦІВ

Об'єднання Мистців зорганізувало оце виставку творів українських померлих мистців в приміщенні Л. М. Клюбу в Ню Йорку. Виставка ця багато важливіша, ніж на перший погляд може здаватися. Організуючи такі виставки, як ця і посмертна В. Г. Кричевського, збірні та індивідуальні мистців членів і нечленів, притягуванням та впроваджуванням в українське мистецьке життя молодих талантів — Об'єднання Мистців Українців у ЗДА проводить основну роботу для існування українського мистецького життя як певної органічної цілости. Тільки на тлі такої цілости можливі ефектовні „сецесії" та новаторські опозиції.

Залишили люди батьківщину, покинули все, що мали, щоб добитися життя на волі. Коли міг хто що брати, то брав, що легше і що найвартніше. Промишляли, як хто вмів. Привозили до цієї країни, що хто мав і придбав цінного, згідно з особистим та національним характером: хто порцеляну і біжутерію, хто футра й апарати фотографічні. Дуже багато українців попривозили як свої цінноші по кілька, а то й по кількадесять творів сучасних і давніших українських мистців. Життя в Америці настільки вже унормилося, розбудувалося, що прийшов час показати збережені праці для ширшої громади. Для тих, що не мали нагоди бачити праць виставлених мистців, для тих, що знають про них з дуже побіжних згадок у виданнях, присвячених українській культурі, відкривається можливість, хоч в скромній мірі виповнювати конкретним змістом абстрактне знання з книжок.

Бо цей „культурний багаж", в дослівному й переносному значенню, привезений культурними людьми, набирає значення коріння і насіння для нового життя в новому світі. Це дуже важливе для молоді тут родженої і вихованої, для учеників шкіл українознавства, пластунів і т. п. членів організацій, що мають в програмі пізнання української культури. Багато оцінок про майстрів першої половини нашого століття роблено за їх життя, без перспективи часу, попали в книги історії культури й мистецтва з надмірно актуально-полемічними колючками і так їх перецитовується й перевидається. Тим викривлюється правдивий образ минулого. Поки є ще живі свідки та поки маємо твори мистців для прикладу, варто б провести наукову дискусію та перевірку тверджень й осудів.

Ряд питань постає при естетичному розборі виставлених творів. Чи можна і наскільки треба прикладати до них критичні мірки, що їх вживаємо при оцінці живих ще сучасників? Чи вистачає цінити їх за стандартами 57-ої вул. в Ню Йорку й антикварів в Америці? Бо можуть бути багато основніші критерії оцінок взагалі, а навіть специфічно українські не без загальнішої важливости. Реконструкція ідейного образу творчости померлих майстрів вимагає активної співпраці уяви глядача. Концепції — ідеї, що постають на цій дорозі, мають звичайно куди більше плідний вплив на молодші покоління мистців, як пряме наслідування стилю хоч би й найбільшого майстра.

Виставлені мистці були в свій час молоді й модерні, в ім'я своєї модерности задиркуваті, нетолерантні та несправедливі один для одного. Сьогодні нам легко дошукатися прикмет індивідуальної вартости кожного зокрема, та спільного знаменника між багатьома. Можна з того випровадити теж чимало здорової мудрости в справах культурно - мистецьких процесів серед нас. Культурна зрілість не має нічого спільного з віком глядача, мистця, публіциста. Це просто ступінь здібности - вмілости вчуватися і вживатися в щось більше поза власне обмежене Я, та єдиний шлях те Я розбудовувати та збагачувати.

Жаль, що виставка триватиме коротко, а дискусію - обговорення визначено під кінець. Голоси доповідачів появляться очевидно вже по замкненні виставки, саме як зацікавлення нею розбудиться. А на цій виставці можна продемонструвати безпосередні впливи одних мистців на багато других, що досі ніде ніколи не було відмічено. Є теж провідні лінії - зв'язки, незалежні від свідомости самих мистців. Мистці жили в різних часах, в різних місцях, про себе й не чули, отже не має між ними історично-генетичного зв'язку. Але буває естетичний зв'язок, лінія розвитку в розв'язуванні мистецьких проблем, аналогії і в заложеннях і в змісті, що ведуть до відмінних розв'язок. Віднаходження таких зв'язків це наче прядення барвних ниток, що ними на основі історичних ліній-ниток ткаються дивні взори того, що називаємо українське мистецтво як культурно - духова дійсність та органічна цілість.

Є ще багато інших питань, що виринають в зв'язку з цією виставкою. Мистці початку нашого століття мали нахил задержувати в себе свої найважливіші твори. Тому й пропали у воєнній завірусі твори Петра Холодного, ніхто не має найбільше характеристичних творів Олекси Новаківського й Івана Труша. На особливо теплу згадку заслуговують родини покійних мистців, з окрема жінки як пані Кричевська, Михайлів, Харків та Шульга, що з пієтизмом зберегли цілі збірки творів. Самі збирачі це теж важливе явище в нашому житті в Америці. Твори мистців переходять зрук до рук, отже збірки доповнюються, вирівнюються, кристалізуються. Багато картин просто чекає, щоб репродукувати їх в яких журналах, особливо як була би можливість кольорової репродукції. Треба відвідувати виставку, розмовляти, дискутувати. Можна б писати ряд статтей, робити наукові студії. Сподіваюся, що й на те прийде свій час.

● Ізраїльський прем'єр Моше Шарет виступив у парляменті в Єрусалимі проти одного посла, який заявив, що Ізраїль має розпочати „превенційну" війну проти Єгипту. Але він не виключив можливости такої війни, і всю вину за її вибух вже тепер приписав Совєтам, які продають важку зброю арабам, щоб спричинити на Середньому Сході хаос.

Увага! Філаделфія й околиця! Увага!

ПОВІДОМЛЕННЯ ДЛЯ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ:
45, 62, 83, 105, 116, 128, 156, 163, 173, 189, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 383, 388, 397, 422, 430, 479, 153

ОКРУЖНІ ЗБОРИ

ВИЩЕ ПОДАНИХ ВІДДІЛІВ

— відбудуться —

в неділю, 30-го жовтня 1955 р.
о год. 1:30 попол.
в ДОМІ У. А. ГОРОЖАН,
847 Н. Френклін вул., Филаделфія, Па.

На зборах буде приявний гол. секр. п. ГР. ГЕРМАН. Усі відділові урядники обов'язково повинні бути на цих зборах. Є багато організаційних справ, які вимагають спільних нарад і взаємної виміни думок.

Д-р В. Ґалан, гол. контр.; О. Штогрин, гол. радна; С. Чорномаз, кас.

● ПОВІДОМЛЕННЯ ●

В СКОРОМУ ЧАСІ У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТІ...

ВСІ з дітьми огляньте ювілейний звуковий істор. документ. кольоровий фільм „ТРІЮМФ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ" В. Авраменка. Беруть участь поверх 3,500 танцюристів і 300 співаків під пров. О. Кошиця. Хор СУМ-у з Торонта, дир. Гнопка. Голивудська зірка — І. Годяк. Звертатися: Avramenko Dancing & Film Studio, 4 St. Mark's Place, New York, N. Y. — AL. 4-7655.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

З праці Окружної Ради СУА.

З ініціятиви нашої відомої громадської діячки і вченої п. Ганни Чикаленко-Келлер засновано 1925 р. першу українську жіночу організацію загального характеру „Союз Українок Америки". Що така наша жіноча організація дійсно була потрібна в українській громаді в Америці, говорять про це її діла та її сьогоднішній стан. Щоб цю важливу подію в українському жіночому житті в Америці гідно відзначити, рішила Окружна Рада СУА в Ню Йорку відсвяткувати 30-ліття існування Союзу Українок Америки з особливою урочистістю і пов'язати його із своїм 15-літнім ювілеєм, що припадає теж на цей час. У зв'язку з цим вибрано святковий комітет в такому складі: голова — Марія Стефанів; місто - голова — Марія Демидчук; Референтки: програмова — Марія Стефанів, імпрезова — Юлія Копчинська, пресова — Марія Макарушка і господарська — Катерина Пелешок.

М. С.

Міннеаполіс, Мінн.

Доповідь секретаря Центральної Управи ОДВУ.

Подією в житті української громади Твін Сити була 2 жовтня ц. р. в Міннеаполісі доповідь секретаря Центр. Управи ОТВУ д-р В. Михайлова на тему причини кризи в УНРаді.

Не зупиняючись над самим дуже широким змістом доповіді, яка тотожна зі заявами, опублікованими в цій справі, інж. О. Бойдуником на сторінках української преси, — треба підкреслити користь подібних виступів в осередках, віддалених від метрополії українського суспільно-громадського життя в Америці.

Д-р Михайлів фахово, як правник, — ознайомив громадянство з переочуваними арґументами, якими є зобов'язуючі політичних чинників ухвали, або параграфи законів, на принципі яких побудована УНРада. Очевидно, найсильнішим арґументом слушности позицій ОУН було ствердження, що вимога голови УНРади інж. О. Бойдуника застосувати статтю 13/а. Тимчасового Закону, яка зобов'язує в подібних ситуаціях, перед винесенням важливих і зобов'язуючих Українську Сторону рішень — запросити представників Українських Церков, Науки, Суспільно - Громадських і Комбатантських Організацій для спільного обміркування питання й сформулювання українського становища (супроти пропозицій, як напр. то мало місце — координувати нашу визвольну протибольшевицьку боротьбу зі скоординованими у власній централі російськими партіями і групами) — була зіґнорована... І не менш очевидним є, що на знехтування такої вимоги Голови УНРади мусів був реаґувати димісією.

Другим моментом, який варто нагадати, є справа принциповости. Сенс наявности у нас партій і світоглядних середовищ полягає в тому, що наша спільнота вірить в доцільність кристалізації і формування думки в органічних, нею і для себе вилонюваних організаційних творах. Можуть „всі шляхи вести до Києва", але чимось мусить бути виправдана наявність багатьох шляхів!

М. Михалевич.

В УВАН У ЗДА РОЗПОЧАТО НОВИЙ 1955/1956 АКАДЕМІЧНИЙ РІК

Засіданням Управи УВАН у ЗДА, що відбулось 24-го вересня 1955 року, розпочато новий академічний 1955/1956 рік. У засіданні взяли участь: М. Ветухів, Д. Горняткевич, Л. Чикаленко, В. Мілковський, Шерех, І. Замша, І. Решетар, К. Косенко, Л. Соневицький, Н. Осадца-Яната, О. Архимович.

На засіданні заслухано інформацію проф. М. Ветухова про поїздку до Европи й участь в Асамблеї Інституту Вивчення Історії і Культури СРСР, про роботу українських науковців у згаданому Інституті, які показали на досвіді налагодженість співпраці з різними народами, поневоленими в СССР.

Проф. М. Ветухів поінформував про наукове життя українських учених об'єднаних в УВАН в Німеччині та в НТШ у Франції.

Розглянено і схвалено плян Пленарних наукових конференцій та наукові засідання секцій та комісій на наступний академічний рік.

Розглянуто програму видань УВАН у ЗДА англомовних і українською мовою, як теж обговорено багато організаційних справ у зв'язку з поточним роком.

В жовтні місяці розпочинаються пленарні і секційні наукові конференції.

ПОВІДОМЛЕННЯ

З огляду на дуже несприятливу погоду і тому відносно малу кількість присутніх Членів,

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ

Збори Української Студентської Громади
В НЮ ЙОРКУ

ПЕРЕНЕСЕНО НА СУБОТУ, 29-го ЖОВТНЯ 1955 РОКУ.

Збори відбудуться в Народному Домі, 140 — 2-га Евеню.
Початок точно о 4-ій год. пополудні.

За Управу:
Марта Доберчак, Секретар — Роман Лисняк, Голова

УВАГА! НЮ ЙОРК Й ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Б-во св. Володимира Відд. 130 УНСоюзу
В НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

ОСІННЮ ЗАБАВУ

в суботу, 5-го листопада 1955 р.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
142 — Друга Avenue, New York City

Гратиме знана оркестра п. О. СНІГУРА.

Початок о год. 9-ій вечора. — Вступ $1.50

ВВЕСЬ ДОХІД НА ФОНД БУДОВИ ШКОЛИ.

КОНЦЕРТОВА ПОДОРОЖ
Української Капелі
БАНДУРИСТІВ
ім. Т. ШЕВЧЕНКА

під мистецьким керівництвом
Григорія КИТАСТОГО і Володимира БОЖИКА

ОТТАВА, Онт. Tech. High School	П'ятниця — 28 жовтня	год. 8:30 веч.
МОНТРЕАЛЬ, Квебек Montreal High School Audit.	Субота — 29 жовтня	год. 4:30 попол і 8:30 веч.
СИРАКЮЗ, Ню Йорк Lincoln Auditorium	Неділя — 30 жовтня	год. 6:15 веч.
РАЧЕСТЕР, Ню Йорк Columbus Civic Center	Вівторок — 1 листопада	год. 8:00 веч.
НІЯҐАРА Фоллс Онт. Collegiate Vocational Inst.	Середа — 2 листопада	год. 8:00 веч.
БОФАЛО, Ню Йорк Kleinhans Hall	Четвер — 3 листопада	год. 8:00 веч.
АКРОН, Огайо Central High School	П'ятниця — 4 листопада	год. 8:00 веч.
ТОЛІДО, Огайо Jewish Community Center	Субота — 5 листопада	год. 8:00 веч.
ДІТРОЙТ, Міш. Masonic Temple	Неділя — 6 листопада	год. 8:15 веч.

Голос Читача

ЧИ СПРАВДІ БАТЬКИ ДОПОМОЖУТЬ?

П. Р. Михайлович в свойому заклику до батьків у справі створення видавничого фонду „Веселки" („Свобода" ч. 199 п. н. „Батьки допоможуть!") дуже помиляється, коли до числа 4,740 жертводавців на фонд „Веселки" включає тільки батьків, виховників та організації.

На жаль, велика частина жертводавців складається власне із людей старших, що не мають вже малих дідей, самітних або бездітних, які виявили багато зрозуміння для справи видавання українського часопису для дітей і то багато більше, чим тисячі байдужих батьків, які в першій мірі повинні бути в цьому заінтересовані.

Далі, п. Михайлович дуже несміливо пише: „Можливо, що між нами той чи інший, обрісши матеріяльними достатками, забув ці істини, але їх ніколи не забуде ціла наша спільнота". Це не тільки можливо, але насправді все більше одиниць забуває про ті істини, а такі одиниці творять спільноту.

Теперішня пресова кампанія на фонд „Веселки" буде також своєрідним плебісцитом свідомости українських батьків у важливості національного виховання їхніх дітей. Побачимо, в якій мірі батьки допоможуть „Веселці".

Зенон Стефанів,
Нюарк, Н. Дж.

Короткі Вістки

● Геррі С. Труман написав у своїх спогадах, що бувший державний секретар Джеймс Ф. Бирнс намагався відсунути його в тінь, щоб самому вести закордонну політику ЗДА. Так було, зокрема на Московській конференції в 1945 році. Бирнс заявив в Колюмбії (Південна Каролайна), що тепер в цій справі він не займатиме становища, але можливо, що зробить це пізніше.

● Урядові видатки на підтримку цін на фармерські продукти в місяці серпні дійшли до суми 7,116,855,000 долярів.

● Відома по всій Америці фірма „Атлентік - Пацифік" („А & P") відзначає 96-ті роковини свого існування. Директор цієї фірми Ралф В. Бурджер заявив, що 96 років тому американці видавали на харчі половину своїх прибутків, а тепер видають вільки чверть. На початку свого існування ця фірма продавала тільки чай. Її першу крамницю в Ню Йорку відкрито в 1859 році. Тепер у крамницях цієї фірми продають 3,500 назв товарів.

● Голова Виконавчого Конґресу Московського міського совєту, Міхаіл Язнов прибув як посадник Москви до Лондону з ревізитою за відвідини лондонського посадника сера Говарда в Москві. Він заявив, що його ціллю приїзду є також англо - совєтська „приязнь".

● Совєтська делеґація в ОН, згідно з „духом Женеви", погодилась, щоб на терені Об'єднаних Націй зголошено тільки одну всіми державами узгіднену резолюцію про встановлення міжнародної централі, яка скеровувала б використання атомової енерґії на мирові цілі. Але совєтська делеґація жадає, щоб у ту спільну резолюцію вставлений був заклик про підготовлювання генеральної заборони вживати атомову зброю. Представники Америки й інших держав кажуть, що в цій резолюції взагалі не треба згадувати про зброю і війну.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 11.

Г. Співак, Шикаґо	$ 5.00	Г. Шкурко, Судбурі	2.00
І. Т., Ню Йорк	5.00	М. Щих, Дітройт	2.00
І. Кефор, Ню Йорк	5.00	М. Стислович, Ню Йорк	2.00
В. Гасій, Ню Йорк	5.00	Н. Павлик, Гаверстрав	2.00
Д. Матковський, Рачестер	5.00	Ф. Лецик, Шикаґо	2.00
Т. І. Подола, Шикаґо	5.00	Н. Волошинович, Елизабет	2.00
Ю. Галян, Гемілтон	5.00	М. Кошак, Ню Гейвен	2.00
І. Зазуляк, Ню Орлеанс	5.00	В. Костюк, Ню Йорк	2.00
Д-р С. М. Демидчуки, Бруклин	5.00	Г. Гайдучок, Рачестер	2.00
Д. Затворницький, Йонґставн	3.00	І. Іванейко, Бінґгемптон	2.00
М. Болотенний, Йонґставн	3.00	М. Хомицький, Спеонк	2.00
К. Ростковни, Сілвервуд	3.00	В. Дідик, Дітройт	2.00
Я. Михайлович, Беривіл	3.00	П. Дерех, Ріґо Парк	2.00
Д-р Р. Верес, Ґренд Реп.	3.00	Б. Качмар, Нюарк	2.00
Д-р Л. Зарицький, Бруклин	3.00	Р. Василишин, Ню Йорк	2.00
М. Кришталь, Шикаґо	3.00	І. Осецький, Рачестер	2.00
І. Коритенський, Ню Йорк	3.00	Б. Казанівський, Фила.	1.00
О. Перлович, Томс Рівер	3.00	К. Олесницька, Ню Гейвен	1.00
В. Купнір, Коговс	2.50	С. Завуличний, Салем	1.00
В. Семенович, Коговс	2.50	мґр. В. Бучацький, Монтреал	1.00
Т. Мельник, Сиракюз	2.10	А. Шийка, Амстердам	1.00
В. Шеремета, Монтреал	2.00	Н. С. Брелюс, Бронкс	1.00
П. В., Шикаґо	2.00	І. Панахид, Гартфорд	1.00
І. Гупало, Бронкс	2.00	Н. Н., Ню Йорк	1.00
А. Бойко, Колорадо Спр.	2.00	М. Русняк, Рачестер	1.00
М. Керда, Нюарк	2.00	В. Пилишенко, Рачестер	1.00
І. Тарнавський, Пітсфілд	2.00	К. Котило, Бріджпорт	1.00
Н. Паламар, Літл Фолс	2.00	С. Гринишин, Ст. Пол	1.00
І. Лисогір, Шерон	2.00	Н. Ярема, Плейнфілд	1.00
А. Ворона, Месурі	2.00	Н. Гедзин, Лорейн	1.00
М. Гратиско, Шикаґо	2.00	М. Миронюк, Дітройт	1.00
В. Трух, Трентон	2.00	О. Петришин, Форт Вільям	1.00
В. Мосько, Шикаґо	2.00	С. Губка, Рачестер	1.00
В. Василик, Шикаґо	2.00	Ю. Нанаєси, Ню Йорк	1.00
С. Гарасимів, Гартфорд	2.00	Я. Гузар "	1.00
К. Сорокті, Рачестер	2.00	П. Турчин, Рено	1.00
В. Хміль, Гемтремк	2.00	І. Петрущак, Шикаґо	1.00
О. Мочерняк, Ню Йорк	2.00	В. Стефурин, Кінґстон	1.00
Р. Поступук, Літл Фолс	2.00	Разом	$ 175.10
Т. Бабій, Бостон	2.00	Раніше проголошено	2,532.30
о. М. Козарійчук, Шикаґо	2.00		
Л. Черешня, Борґер	2.00	Разом	$ 2,707.40

● Демократичний сенатор Ричард Нюберґер заявив, що на найближчій сесії Конґресу він внесе законопроєкт про допомогу корейським дітям, батьками яких були американські вояки.

● Американський амбасадор Джонсон з Праги й комуно-китайський амбасадор Ванґ Пінґнан з Варшави перевели вже 23 засідання в Женеві. Вони тривають в останньому часі приблизно по 5 хвилин, при чому китайський комуніст домагається, щоб говорити про політичні справи, а амбасадор Джонсон відповідає, що поки всі американці не виїхали з комуністичного Китаю, ніяких розмов не буде. Після того визначають час наступного засідання. Останнім разом визначено його на четвер 27 жовтня.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 15-ти мільйонового майна організації!

З Листів до Редакції

ВШ. П. Редакторе!

Я почуваюся до милого обов'язку допомогти видавати дитячий журнал „Веселка", і висилаю 3 доляри на її розбудову. Але я тут маю щось інше на думці, а саме: я є самітний і мені „Веселки" не потрібно, бо я уже дорослий, і тому уважаю, що буде доцільним, як Ви припинете висилку „Веселки" на мою адресу, а цю „Веселку" перешлете дітям до Німеччини, які потребують такого журналу. Я думаю, що було б добре звернутися до самітних на терені Америки і Канади, щоб вони пожертвували свою „Веселку" для дітей в Німеччині та Австрії, бо я бачив багато разів, що самітні не використовують цього журналу.

Дмитро Затварницький,
Йонґставн, Огайо.

УВАГА! Метрополітальна Округа Ню Йорку! УВАГА!

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ
ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

влаштовує

в суботу, 5-го листопада 1955 р. — о год. 7-ій веч.
В ГОТЕЛІ „СТАТЛЕР" при 7-ій Евені і 32-ій вулиці в Ню Йорку.

РЕПРЕЗЕНТАТИВНИЙ
БЕНКЕТ-БАЛЬ

З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ ЗОРГАНІЗОВАНОГО ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ МІСТА НЮ ЙОРКУ

Ціль Бенкету - Балю:

1. Відзначити 50-ліття Зорганізованого Громадського Життя міста Ню Йорку.
2. Подякувати в присутности представників Організацій і Громадянства ґубернаторові стейту достойному А. Гаррімановi і посадникові міста Ню Йорку достойному Робертові Ваґнерові за проголошення Українських Днів.
3. Започаткувати рік-річно подібні Бенкети-Балі з нагоди Українського Дня.
4. Нав'язати контакт з впливовими американськими політичними діячами.
5. Через урядження Балів (вибір королеви краси (міс Україна) наблизити тут народжену і новоприбулу молодь.

До участи в Бенкеті - Балі запрошуємо:

1. Представників Центральних Організацій, для яких буде зарезервоване місце при головному столі.
2. Представників Організацій великого міста Ню Йорку. (Для кожної Організації зарезервовано один стіл (десять місць).
3. Піонерів громадського життя нашої метрополії.
4. Українське Громадянство і Молодь.

В Бенкеті - Балі візьмуть участь визначні американські і українські діячі а в мистецькій частині найкращі сили Ню Йорку.

До танців приграватиме відома посилена оркестра ВАСИЛЯ БОСОГО в складі 10 осіб.

Квитки вступу (нумеровані) на Бенкет-Баль в ціні $10 — можна набувати в українських книгарнях „Арка", „Еко", „Сурма", „Говерля", в канцелярії адв. Володимира Стека, 100 друга Евеня і адв. Івана Флиса, 240 Іст 6-та вулиця.

ПОДРОБИЦІ В ДАЛЬНИХ ОГОЛОШЕННЯХ.

УВАГА! ВІЧА В ШИКАҐО! УВАГА!

Старанням Окружного Комітету Відділів У. Н. Союзу
В ШИКАҐО

— відбудеться —

В П'ЯТНИЦЮ, 28-го ЖОВТНЯ 1955 Р.
О ГОДИНІ 7:30 ВЕЧОРОМ
в домі Відділів У. Н. Союзу при 841 Н. Вестерн Евеню,

ВІЧЕ

на якому виголосить доповідь Головний Предсідник УНСоюзу
п. Дмитро Галичин
на тему:

„УНСоюз і НАША ДІЙСНІСТЬ"

Урядовці, Члени й Членки нижче поданих Відділів УНСоюзу обов'язково повинні прибути на ВІЧЕ: Відділи: 22, 35, 106, 114, 125, 131, 221, 252, 301, 379, 399, 415, 423, 425, 452 і 472.

Рівночасно повідомляється, що таке саме ВІЧЕ відбудеться і на полудні міста Шикаґо В СУБОТУ 29-го ЖОВТНЯ 1955 р., о годині 7:30 веч. в церковній залі при 4952 Савт Полайна вул., на якому на ту саму тему буде говорити Головний Предсідник УНСоюзу п. Д. Галичин.

Урядовці, Члени й Членки нижче поданих Відділів УНСоюзу обов'язково повинні прибути на ВІЧЕ: 33, 80, 107, 139, 176, 214, 216, 220, 222, 243, 259, 335, 354. — Відділи з дальших околиць, як 111 з Джолієт, або 100 і 346 з Ґері, можуть вислати своїх представників на ВІЧА в п'ятницю, або в суботу, отже тоді, коли їм вигідніше.

Проситься Все Українське Громадянство міста Шикаґо й околиці масово взяти участь в тих Вічах.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Шикаґо й околиці.

НАУКОВА ПРАВДА

(З приводу появи „Української літературної мови" Василя Чапленка)

Це не сухий перелік граматичних явищ чи історичних фактів, шановний Читачу. Цю наукову працю Ви перечитаєте, як найцікавішу історичну повість. Історичними документами автор раз-по-раз здирає облудну машкару з окупанта України з його ґвалтовним фальшуванням історії, з цинічно-нахабним твердженням про те, немов би то український народ на протязі всього свого „вавилонського полону" тільки й дбав про „возз'єднання" з „старшим братом", немов би то українські передові люди ніколи не боролись за самобутність українського народу, за його основу національного існування — за українську літературну мову, а московський окупант немов би то тільки те й робив, що „благотворно" впливав на розвиток української літературної мови. Які то були благотворні впливи московського окупанта на розвиток української літературної мови, коли на протязі століть заборонялась українська школа, преса, книжка, театр, вживання мови в побуті, — це ми всі знаємо. Але не всі знаємо, яких героїчних подвигів доконали передові люди української нації в процесі українського мовотворення. І ось ці золоті сторінки української історії у найцікавішій формі, легкій, приступній для кожного читача, а разом і глибоконауковій розгортає автор у названій праці. З цієї книжки читач довідається про перебіг найцікавішого в житті нації явища — про творення основи національного існування — літературної мови. Автор сумлінно зібрав цілу зливу найцікавіших мовотворчих фактів, змалював ґрандіозну картину росту української мовної структури в найжахливіших умовах московської окупації. На тлі загальноісторичних фактів автор розгортає блискучі лінґвістичні характеристики найкращих учасників мовотворчого процесу: Котляревського, Квітки-Основ'яненка, Метлинського, Гребінки, Гулака-Артемовського, українських романтиків, Шевченка, Грінченка, Лесі Українки, Франка, Стефаника, українських модерністів. У світлі цих даних мертвим череп'ям падає облудна машкара окупанта про будь-яке мирне співіснування українського народу з московським у минулому й сучасному.

Книжка проф. Чапленка тим більше на часі, що на Батьківщині відомі нам мовознавці (Білодід, Їжакевич, Булаховський, Наконечний, Вербжицький) під ударами поліційно-терористичної системи московського окупанта або мовчать, або пишуть на тему історії української літературної мови цинічні фальшивки. Не їх вина, звичайно. В цих обставинах особливої, надзвичайної цінности набуває історично-наукова правда, викладена в книжці проф. Чапленка. Сподіваємось, що наші мовознавці, які перебувають на „вольній волі", справедливо оцінять у фахових рецензіях цю видатну працю. Наклад книжки дуже обмежений — усього 500 примірників. Друкувалась вона в найтяжчих умовах з погляду технічних засобів та обтяжености в заробітчанстві, коли справі друкарській віддавалися лише доривкові вільні від праці хвилини. Тому, сподіваємось, читач омине технічні огріхи заради змісту.

А. Орел

● Італійський міністер внутрішних справ Тамброні присягнув, що він дістане в свої руки живого або мертвого Анджельо Макрі, 24-літнього італійського бандита, який кілька років вкривав себе славою „героя" серед низів населення. Військо та поліція ведуть на нього облаву в горах Калябрії і його шанси врятуватись — невеликі.

Накручується кольоровий фільм про життя українців в ЗДА

Пан Богдан Солук, відомий продуцент українських фільмів в Канаді, який тепер перебуває в ЗДА, почав працю над документальним кольоровим фільмом про життя українських громад в ЗДА. Він в тій цілі відвідає більші українські скупчення українців в цій країні (Ню Йорк, Филаделфію, Нюарк, Питсбурґ, Клівленд, Дітройт, Шикаґо, Бостон, Ню Гейвен та інші), в яких фільмуватиме культурно-громадське життя наших громад. Цей кольоровий звуковий фільм зватиметься „Українці в Америці".

Населення З'єдинених Держав зросло на 7% до 162,409,000

Вашинґтон. — Урядове Статистичне Бюро подало до відома що в часі між роками 1950 до кінця 1954 року населення З'єдинених Держав Америки зросло на 7 процент з 150,697,361 в дні 1 квітня 1950 року до 162,409,000 в дні 1 липня 1954 року, включаючи в це число й американських вояків, що перебувають закордоном. Скількість населення зросла майже в усіх стейтах; найбільший приріст населення виказує Аляска. — Зменшилося число населення у сімох стейтах, а це в Мейн, Вермонт, Вест Вірджінія, Алябама, Міссісіппі, Арканзас й Оклагома. Експерти обраховують, що до 1975 року населення ЗДА зросте до 228,000,000 душ. Статистика виказала теж, що ввесь час посилюється еміґрація із східніх стейтів до західніх, особливо ж на побережжя Тихого Океану і до Каліфорнії.

Депортовані Пероном прелати вернулися до Арґентини

Буенос Айрес. До Буенос Айрес вернулися два депортовані свого часу католицькі достойники епископ-помічник Мануель Тато і монсіньор Рамон Новоа, обидва із буеносайрезької дієцезії. В Митрополичій катедрі вони відправили урочисту Службу Божу, в якій взяло участь около 30,000 осіб. Юрба виповнила катедру і сумежну площу, проголошуючи гасло „Арґентина є католицькою!" Вернулися вони до Арґентини за окремим запрошенням тимчасового арґентинського президента ген. Льонарді. Перед своїм поворотом обидва перебували якийсь час у Ню Йорку.

Конґресмен проти виплачування старечих пенсій чужинцям закордоном

Вашинґтон. — Демократичний конґресмен Олін Е. Тіґ, який є головою Комісії для Справ Ветеранів Палати Репрезентантів, заявив, що має відомості про те, що тисячі неамериканців в Італії дістають американські чеки на виплату старечих пенсій. Цей конґресмен казав, що домагається, щоб уряд перестав виплачувати ці старечі пенсії тим особам, які служили в американській армії. Таких осіб має бути в Італії коло 6.000, і вони дістають місячно коло 420,000 долярів. Багато з них не є американськими громадянами. Конґресмен Тіґ заявив, що уряд плянує виплачувати подібні старечі пенсії китайським націоналістам на Формозі.

Досліджують причини підвищення цін на часописний папір

Вашинґтон. — Торговельна Підкомісія Палати Репрезентантів ухвалила перевести дослідження в справі подорожчання часописного паперу в Канаді, яке може загрожувати катастрофою деяким часописам в ЗДА. Член Сенатської Банкової Комісії Дж. Глен Біл звернувся до протитрестового відділу департаменту справедливости з просьбою прислати йому інформації про подорожчання паперу в Канаді, щоб можна було вирішити, чи потрібна в цій справі конґресова акція. Прем'єр ДюПлессі, заявив продуцентам паперу, що вони не є єдиними власниками канадійських лісів, тому повинні вести „чесну гру" з своїми партнерами, видавцями часописів. Голова Товариства Американських Часописних Видавців Річард В. Слокум ствердив, що підвищення ціни на папір нічим не оправдане, бо прибутки паперових фабрик в останньому році збільшилися.

Батьки вирішуватимуть справу щеплення дітей проти поліо

Вашинґтон. — У найближчих тижнях мільйони американських батьків вирішуватимуть дуже важливу справу, а саме справу щеплення дітей вакциною Солка. Тепер вже є стільки цієї вакцини, що можна було б нащепити всіх дітей, але на це треба згоди батьків. Досі деякі батьки не погоджувалися на щеплення своїх дітей тому, що певна кількість вакцини, випродукувана в фірмі „Каттер", мала живі віруси, і дехто з дітей після нащеплення, захворів на поліо. Д-р Лінард А. Шіле з публічного Уряду здоров'я ЗДА заявляє, що після нової контролі продукції, вакцина д-ра Солка зовсім певна, і вже не було ні одного випадку, щоб нащеплена дитина захворіла на дитячий параліч. Тепер перевіряють якість вакцини не тільки під час продукування її, але й вже готову в пляшках. У нащеплених 7,000,000 дітей відсоток захворінь на поліо 50 відсотків менший в порівнянні з ненащепленими. В найближчому часі продукуватимуть ще вищої якости вакцину. Д-р Шіле радить батькам щепити дітей тією вакциною, яка вже є, бо не знати, коли випродукують новий рід вакцини.

В неділю, 30-го жовтня ц.р.
В 5-ту РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
бл. п. Доцента Д-ра
МАКСИМА ЖУРКО
буде відправлена
ПАНАХИДА
ЗА СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ,
В ЦЕРКВІ СВ. МИХАЇЛА,
MINNEAPOLIS, MINN.
про що сповіщає Друзів та Знайомих
ДРУЖИНА

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. СОФІЇ з ГРУШКЕВИЧІВ РАКОВСЬКОЇ
складаємо
$10.00 на залишенців в Европі.
ОЛЕНА НАЗАР
з доньками Ярославою Левицькою та Іриною.
Джерзі Сіті, Н. Дж., в жовтні 1955 р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Відділ 204 повідомляє членів, що трикварталні збори відбудуться в суботу, 29 жовтня, о год. 8-ій веч., в параф. залі, 334. Іст 14 вул. На порядку нарад звіт фінансів Уряду та контрольної комісії. Прохається членів, які взяли білети до продажу на пікнік, щоб звернули. Прохається довгуючих членів, вирівняти свою належитість. — П. Марко, предс.; І. Крочак, кас.; Гр. Бакуменко, рек. секр.; В. Гасій, фін. секр.

Посмертні Згадки

ВАСИЛЬ МАКСИМЦІВ, довголітній член Б-ва св. Йосафата Відділ 217 в Рачестер, Н. Й., помер 18-го вересня 1955 р., проживши 72 р. Покійний родився 1883 р. в Потятиниці, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину і 5 дітей Михайла, Катерину, Івана, Федька, Гелин і 7 внуків і правнуків. Похорон відбувся 22 вересня з погребового заведення до грек. кат. церкви св. Йосафата в присутності Членів, Родини і Знайомих а відтак на цвинтар Holy Sepulchre. — В. Й. П.!
М. Макусій, рек. секр.

ПЕТРО СТАХІВ, член Б-ва св. Йосафата Відділ 217 УНСоюзу в Рачестер, Н. Й., помер 27-го вересня 1955 р. Покійний походив з с. Лучка Мікулинці, пов. Тернопіль. До Відділу вступив 1925 р. Полишив в смутку дружину і двоє дітей сина Володимира і дочку Марію і внуку. Похорон відбувся 29-го вересня з погреб. заведення до грек. кат. церкви св. Йосафата при участи Родини, Членів і Знайомих на цвинтар Holy Sepulchre. — В. Й. П.!
М. Макусій, рек. секр.

ТАРЗАН, ч. 3562. Відступає

TAKING ADVANTAGE OF THE CONFUSION, TARZAN GRABBED THE PLAQUE AND SPED TOWARD THE CHANNEL--

--TO OOZU'S DELIGHT! HE KNEW TARZAN HAD NO CHANCE IF HE ATTEMPTED ESCAPE BY THE WATER

ENCUMBERED BY THE PLAQUE, THE APE-MAN SAW HIS WEB-FOOTED AND WEB-FINGERED ENEMIES GAINING RAPIDLY.

Користаючи з замішання, Тарзан вхопив диск і поспішився до каналу...

...на втіху Узу! Він знав, що Тарзан не має жадних шансів, коли пробуватиме втекти водою.

Обтяжена диском, мавполюдина бачила, як її вороги з оброслими волоссям ногами й руками швидко зближалися.